
Obsah

O autorovi	11
Úvodní slovo recenzentů	13
Slovo úvodem	15
1. Právo – pojem, význam a stát	17
1.1 Pojem práva	17
1.2 Význam práva	17
1.3 Funkce práva	18
1.4 Právní vědomí	18
1.5 Typy právní kultury	19
1.6 Právo a morálka	20
1.7 Právo a stát	20
1.7.1 Stát – obecně	20
1.7.2 Znaky státu	22
1.8 Funkce státu	25
1.9 Formy státu	25
1.9.1 Forma vlády	25
1.9.2 Učlenění státu	26
1.9.3 Státní režim	26
2. Prameny práva	29
2.1 Obecně	29
2.2 Mezinárodní smlouvy	33
2.3 Rozhodnutí Ústavního soudu	33
2.4 Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv	34
3. Právní normy	35
3.1 Pojem	35
3.2 Struktura právních norem	35
3.3 Druhy právních norem	36
3.4 Platnost a působnost právních norem	38
3.4.1 Platnost právních norem	38
3.4.2 Působnost právních norem	38
4. Systém práva	41
4.1 Právo veřejné a soukromé	41
4.1.1 Právo veřejné	41
4.1.2 Právo soukromé	41
4.1.3 Právo se smíšenou povahou	42
4.2 Právo hmotné a procesní	42
4.2.1 Právo hmotné	42
4.2.2 Právo procesní	42

4.3	Právo mezinárodní a vnitrostátní	43
5.	Vývoj práva (historická geneze)	45
5.1	Nejstarší období	45
5.2	Starověké Řecko	45
5.3	Právo starověkého Říma	46
5.3.1	Řím v době královské (8.–5. století př. n. l.)	46
5.3.2	Řím v době republiky (5.–1. stol. př. n. l.)	46
5.3.3	Řím v době císařské (1. stol. př. n. l.–5. stol. n. l.)	48
5.4	Právo za feudalismu	49
5.4.1	Raně feudální právo na území Čech	49
5.4.2	Období feudální rozdrobenosti	50
5.4.3	Právo za husitského revolučního hnutí, především v letech 1419–1434	52
5.4.4	Právo v období stavovské monarchie (15. stol. do počátku třicetileté války)	52
5.4.5	Právo v období absolutní monarchie u nás (od třicetileté války do roku 1848)	54
5.4.6	Právo v období kapitalismu (1848–1945).	56
5.4.7	Právo československé do druhé světové války	58
5.4.8	Právo za okupace v letech 1938–1945.	58
5.4.9	Právo v letech 1945–1948	59
5.4.10	Právo let 1948–1989	60
5.4.11	Právo po roce 1989	60
6.	Právní vztahy	61
6.1	Právní vztahy, pojem, předpoklady a prvky	61
6.2	Právní skutečnosti	62
6.2.1	Právní jednání	62
6.2.2	Protiprávní jednání (delikty)	66
6.2.3	Právní události	66
6.2.4	Protiprávní stavy	67
6.3	Čas jako právní skutečnost	67
6.4	Právní skutečnosti podle potřeby jejich důkazu	69
6.5	Prvky právních vztahů	69
6.5.1	Subjekty právních vztahů	69
6.5.2	Objekt právních vztahů	72
6.5.3	Obsah právních vztahů	73
6.6	Druhy právních vztahů	74
6.6.1	Obecná charakteristika druhů právních vztahů	74
6.6.2	Závazkové právní vztahy	74
6.6.3	Věcněprávní právní vztahy	75
6.6.4	Společné jmění manželů	77
7.	Výklad (interpretace) práva	81
7.1	Obecně o výkladu práva	81
7.2	Výklad práva podle subjektu, který výklad provádí	81
7.3	Výklad podle způsobů a metod výkladu	83
7.4	Výklad podle smyslu právní normy a jejího slovního vyjádření	84

7.5	Výklad práva podle dosahu výkladu	84
7.6	Použití analogie v právu	85
8.	Uskutečňování práva, aplikace práva	87
8.1	Obecně o uskutečňování (působení) práva	87
8.2	Aplikace práva	87
8.3	Proces aplikace práva	87
8.4	Individuální právní akty	88
8.5	Jiná činnost státních orgánů	89
8.6	Uvážení státního orgánu při aplikaci právní normy	89
9.	Zákonnost	91
9.1	Pojem, záruky zákonnosti	91
9.2	Systém právních záruk zákonnosti v ČR	91
9.2.1	Náprava vadných právních aktů	92
9.2.2	Neplatnost právních úkonů	93
9.2.3	Dozor a kontrola	93
9.2.4	Rozhodování sporů	93
9.2.5	Donucení	94
9.2.6	Právní odpovědnost	94
10.	Právní odpovědnost	95
10.1	Pojem odpovědnosti jako sociálního jevu	95
10.2	Obecně o právní odpovědnosti	95
10.3	Funkce právní odpovědnosti	96
10.3.1	Preventivní funkce právní odpovědnosti	96
10.3.2	Reparační funkce právní odpovědnosti	96
10.3.3	Represivní funkce právní odpovědnosti	97
10.4	Předpoklady vzniku právní odpovědnosti	97
10.4.1	Protiprávní jednání, protiprávní stav v právní odpovědnosti	97
10.4.2	Negativní důsledek protiprávního jednání (stavu)	100
10.4.3	Kauzální nexus	100
10.4.4	Zavinění v právní odpovědnosti	101
10.5	Druhy právní odpovědnosti	101
10.5.1	Odpovědnost podle charakteru společenských vztahů, k jejichž ochraně slouží	102
10.5.2	Odpovědnost podle předpokladů jejího vzniku	102
10.5.3	Odpovědnost podle toho, kdo nese nepříznivé právní následky	102
10.5.4	Závazková a mimosávazková odpovědnost	103
10.6	Trestní odpovědnost	103
10.6.1	Pojem	103
10.6.2	Skutková podstata trestného činu	103
10.6.3	Vývojová stadia trestné činnosti	106
10.6.4	Okolnosti vylučující protiprávnost jednání	107
10.7	Tresty	107
10.7.1	Obecné zásady pro ukládání trestů	107
10.7.2	Druhy trestů a výjimečný trest	111
10.7.3	Nepodmíněný trest odnětí svobody	112
10.7.4	Domácí vězení	113

10.7.5	Výkon trestu obecně prospěšných prací	114
10.7.6	Propadnutí majetku	115
10.7.7	Peněžitý trest	115
10.7.8	Propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty	116
10.7.9	Zákaz činnosti	116
10.7.10	Zákaz pobytu	116
10.7.11	Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce	117
10.7.12	Ztráta čestných titulů nebo vyznamenání	117
10.7.13	Ztráta vojenské hodnosti	117
10.7.14	Vyhoštění	117
10.8	Ochranná opatření	118
10.8.1	Ochranné léčení	118
10.8.2	Zabezpečovací detence	119
10.8.3	Zabrání věci nebo jiné majetkové hodnoty	119
10.8.4	Ochranná výchova	120
10.9	Zahlazení odsouzení	120
11.	Právo procesní	121
11.1	Občanské soudní řízení (civilní proces)	121
11.1.1	Druhy řízení	121
11.1.2	Základní principy civilního procesu	123
11.1.3	Subjekty civilního procesu	126
11.1.4	Podmínky řízení	128
11.1.5	Řízení v prvním stupni	134
11.1.6	Rozhodnutí soudu	137
11.1.7	Opravné řízení	141
11.1.8	Řízení exekuční (výkon rozhodnutí)	145
11.2	Trestní právo procesní	147
11.2.1	Obecně o trestním řízení	147
11.2.2	Základní zásady trestního řízení	148
11.2.3	Subjekty trestního řízení	149
11.2.4	Stadia trestního řízení	152
11.3	Správní řízení	154
11.3.1	Formy činnosti veřejné správy a působnost správního řádu	154
11.3.2	Charakteristika správního řízení	155
11.3.3	Základní zásady činnosti správních orgánů a další zásady týkající se správního řízení	156
11.3.4	Subjekty správního řízení	158
11.3.5	Fáze a stadia správního řízení	160
12.	Ústavní pořádek občanů ČR	173
12.1	Obecná ustanovení Listiny	173
12.2	Základní lidská práva a svobody	174
12.2.1	Každý je způsobilý mít práva	174
12.2.2	Právo na život	174
12.2.3	Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí	175
12.2.4	Osobní svoboda	176
12.2.5	Zákaz nucených prací nebo služeb	177

12.2.6	Právo na zachování lidské důstojnosti člověka, osobní cti, dobré pověsti a ochranu jeho jména	177
12.2.7	Právo vlastnické	177
12.2.8	Nedotknutelnost obydlí	178
12.2.9	Listovní tajemství, tajemství jiných písemností a záznamů, tajemství přepravovaných zpráv	179
12.2.10	Svoboda pohybu a pobytu	179
12.2.11	Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání, vědeckého bádání a umělecké tvorby	180
12.2.12	Právo svobodného projevu náboženství nebo víry	180
12.3	Politická práva	181
12.3.1	Svoboda projevu a právo na informace	181
12.3.2	Svoboda sdružovací	181
12.3.3	Právo shromažďovací	182
12.3.4	Právo petiční	182
12.3.5	Právo volební	182
12.4	Práva hospodářská, sociální a kulturní	182
12.4.1	Právo na svobodnou volbu povolání, podnikání a další práva	182
12.4.2	Právo na různé formy zabezpečení	182
12.4.3	Ochrana rodiny	183
12.4.4	Právo na vzdělání	183
12.4.5	Další práva	183
12.5	Práva národnostních a etnických menšin	183
	Použitá literatura	185
	Rejstřík	187